

Etika ve zdravotnictví

Základní pojmy

Definice etiky

- **Etika (*ethika, řec. ethos – mrav*)**
- *„věda o mravnosti, o pravidlech mravního jednání, o mravních zásadách, a na rozdíl od morálky představuje obsahový, motivační aspekt“*
- **„Konat dobro a vyhýbat se zlu“**, je primum principium celé etiky

Obsah a úkol etiky

- **posuzování** dobra a zla, a následně také pravdy a lži, spravedlnosti a nespravedlnosti,...
- stanovovat mravní povinnosti nebo přikázání
- **nalézat** pro člověka platná **kritéria**, podle kterých by mohl spolehlivě rozlišit dobré od zlého
- **stanovit**, co je nejvyšší hodnotou, k níž by mělo jeho jednání směřovat

Etická metoda

- základní metodou etiky je **diskuse**
- technikou pak **argument**

Morálka

- **Morálka (z lat. *mos – mrav, moralis – mravní*)**
- soubor pravidel uznávané mravnosti
- soubor nepsaných pravidel
- osvojení pravidel se děje tradicí a společenskou praxí

Morálka (vs.etika)

- **pravidla** lidského jednání
- morálka odpovídá principům a hodnotám, k nimž je jedinec vázán osobně
- představuje formální aspekt mravnosti, tj. shodu jednání s morálním svědomím
- ve společnosti není jen jedna morálka
- morální názory mohou být i rozporuplné a protichůdné

Přirozená morálka

- princip: Aby člověk nečinil jiným to, co sám nechce, aby činili jemu
- morální vědomí lze kultivovat výchovou, sociálními faktory aj.
- člověk jedná mravně proto, ne že mu to někdo přikazuje, ale z úcty před sebou samým (vnitřní kázeň)

Etika vs. morálka

- **Etika je nadřazena pojmu morálka.**

Etika (vs. morálka)

- zabývá se pravidly a hodnotami obecně
- filozofická disciplína
- **zkoumá podstatu a původ** pravidel

Profesní etika

- etika zdravotnictví
- lékařská etika
- etika politiky
- Etika náboženství
- etika ve výchově,...

Lékařská etika

- souhrnně označuje etické problémy v lékařství

Zdravotnická etika

- souhrnně označuje etickou problematiku týkající se zdravotnictví, zejména zdravotnických systémů
- součástí tzv. **ošetřovatelská etika**

Etické dilema

- obtížná volba mezi dvěma vzájemně se vylučujícími možnostmi
- není nikdy a nebude jen jedno možné či dobré řešení
- lze vyřešit rozhodnutím, případně zákonem
- lze eticky odvodit pomocí etických principů

Paradox etických dilemat

- nemají jednoznačná řešení, ale musí být jednoznačně řešena

Etický problém

- nerozřešená otázka, nesnadný úkol,
- lze nalézt řešení, které vyhovuje zúčastněným stranám
- možný kompromis

Etika srovnávací

- zabývá se proměnou hodnot
- proč a za jakých okolností k proměně dochází